

شته ریشه چغندر قند (*Pemphigus sp.* (Homoptera - Aphididae))

ولی‌اله غدیری

مؤسسه تحقیقات آفات و بیماریهای گیاهی

از سال ۱۳۷۱ تراکم جمعیت شته ریشه چغندر قند در مناطق شهریار، کرج، و ساوجبلاغ رو به افزایش نهاد و نمونه‌های جمع‌آوری شده توسط آقای رضوانی (علی) عضو هیئت علمی مؤسسه تحقیقات آفات و بیماریهای گیاهی شناسایی شد.

در تابستان در مزارع آلوده، بوته‌های چغندر قند به صورت لکه‌ای، کوتاه و پژمرده می‌شوند. هنگامی که ریشه آلوده از خاک خارج می‌شود، تعداد زیادی از شته‌های زرد متمایل به سفید همراه باموم ترشح شده در روی ریشه‌های فرعی مشاهده می‌شود. در شرایط مناسب جمعیت این شته به سرعت افزایش می‌یابد.

فرم تابستانی این شته که ریشه چغندر قند را آلوده می‌کند بدون بال بوده و حدود ۲-۳ میلیمتر طول دارد، به رنگ سفید مایل به زرد و پوشیده از پودر سفید رنگ است. این شته زمستان را به صورت شته کامل در داخل خاک و یا احتمالاً به صورت تخم روی درختان تبریزی می‌گذراند و در بهار افراد بالدار شته به مزارع چغندر قند مهاجرت می‌کنند و با تولید افراد بدون بال باعث آلودگی ریشه‌های چغندر قند می‌شوند. در پائیز مجدداً افراد بالدار به وجود می‌آیند که به طرف میزبان اول برمی‌گردند و بعضی هم در مزرعه و در داخل خاک باقیمانده که باعث آلودگی ریشه‌ها در اوایل سال بعد می‌شوند.

شته‌ها، ماده مومی سفید رنگی ترشح می‌کنند و به نظر می‌رسد که ریشه و کلنی‌های شته از پودر سفید رنگی پوشیده شده‌اند. به علت استقرار شته‌ها روی ریشه‌های فرعی، بوته‌های چغندر قند آلوده، پژمرده می‌شوند و در صورتی که تراکم جمعیت آفت زیاد باشد بوته خشک می‌شود. در صورتی که آبیاری در مزارع آلوده به تأخیر بیفتد میزان خسارت بسرعت افزایش می‌یابد.